

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT

AF 29. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: Fredag den 17. marts 2017
Tidspunkt: Mødet startede kl. 11.32
Sted: Vær. 2-133

Til stede: Claus Kvist Hansen (DF), Erling Bonnesen (V), Bertel Haarder (V), Peter Hummelgaard Thomsen (S), Søren Søndergaard (EL), Rasmus Nordqvist (ALT), Zenia Stampe (RV) og Holger K. Nielsen (SF), fungerende formand.

Desuden deltog: Statsminister Lars Løkke Rasmussen og finansminister Kristian Jensen.

Holger K. Nielsen fungerede som formand under hele mødet.

Punkt 1. Afrapportering fra møde i Det Europæiske Råd den 9. marts 2017 og uformelt EU-27-topmøde den 10. marts og forelæggelse af uformelt EU-27-topmøde i Rom den 25. marts 2017

Det Europæiske Råd 9-10/3-17 – bilag 8 (konklusioner fra mødet i Det Europæiske Råd 9/3-17)

Det Europæiske Råd 9-10/3-17 – bilag 5 (fortroligt) (arbejdsrapport vedr. uformelt EU-27-topmøde 10/3-17)

Uformelt møde i Det Europæiske Råd 25/3-17 – bilag 1 (fortroligt) (invitation til EU-27-topmøde 25/3-17)

Uformelt møde i Det Europæiske Råd 25/3-17 – bilag 2 (fortroligt) (udkast til erklæring forud for EU-27-topmøde 25/3-17)

Statsministeren: Den 9. marts var der møde i Det Europæiske Råd. Dagen efter var der et uformelt EU-27-topmøde for at forberede 60-årsdagen for Romtraktaten, som fejres i Rom den 25. marts. Jeg slår tre fluer med et smæk og afrapporterer fra begge topmøder og forelægger det tredje topmøde.

Mødet i Det Europæiske Råd

Statsministeren: Mødet var præget af beslutningen om at genvælge Donald Tusk som formand for DER i de kommende 2 ½ år. Det var den del af mødet, der gik mest ud til offentligheden, og der blev truffet en beslutning om at genudnævne ham. Der var opbakning fra alle medlemslande bortset fra Polen, der modsatte sig genudnævnelsen. Det var en meget transparent proces, og Polen stillede med en alternativ polsk kandidat, men Donald Tusk blev valgt. Den polske reaktion var så ikke at ville godkende udkastet til konklusioner fra topmødet. Konklusionerne måtte derfor i stedet offentliggøres som formandskonklusioner. Det tror jeg ikke man har set tidligere. De indeholder en introducerende tekst, som alle har nikked til, hvoraf det fremgår, at det ikke er topmødekongklusioner af grunde,

der ikke er af relevans for emnerne i teksten. Et eller andet sted er formandskonklusionerne altså ligeså substantielle.

Genvalget af Tusk fyldte en del i pressen og skyggede for, at vi på mødet også gjorde status over den økonomiske situation i EU. Jeg kan ikke erindre, hvornår det sidst var så positiv en status: Det går fremad i alle medlemsstater. Over de seneste 25 år er der skabt 4,5 millioner arbejdspladser i EU. Der bliver altså tegnet et optimistisk billede, der dog dækker over store forskelle landene imellem. I Danmark har vi nu den laveste arbejdsløshed i 40 år, når man ser bort fra 2007 og 2008, som ligger lige inden overophedningen af dansk økonomi. Der er andre lande, hvor man stadig slås med alvorlige sociale konsekvenser af, at økonomien har været i slæbe gear, og hvor man fortsat har en høj ledighedsprocent, særlig for de unge. Formanden for Den Europæiske Centralbank, Mario Draghi, deltog også i drøftelsen og lagde i sine udtalelser vægt på, at det er medlemsstaternes eget ansvar at gennemføre de nødvendige strukturreformer for at komme arbejdsløsheden til livs. Han fremhævede i den forbindelse eksplicit Danmark som et eksempel på, hvordan arbejdsmarkedsreformer, strukturreformer og flexicurity er vejen frem mod vækst og beskæftigelse. Det var en rigtig god drøftelse, der gjorde det klart, at nok kan man gøre noget på EU-plan for at skabe vækst og beskæftigelse, men der er altså også noget hjemmearbejde for de enkelte lande med at skabe en vækst, så alle kommer med.

Vi var enige om at gennemføre vores planer for et stadigt mere velfungerende indre marked og om at arbejde for mere global frihandel gennem WTO og bilaterale aftaler. I den forbindelse blev det specifikt understreget, at en mulig frihandelsaftale med Japan skal prioriteres højt, at man også arbejder på handlen mellem EU og Mexico og uddybende samarbejdsrelationer med Kina. Det er et meget stærkt signal i en tid, hvor der ellers nogen steder er tendens til at se lidt indad. Det er enormt positivt, at vi rækker hånden ud til resten af verden, og det matcher den danske dagsorden fint.

For så vidt angår migration, var der tale om en statusdrøftelse. Vi var enige om at fortsætte arbejdet med at gennemføre elementerne i erklæringen fra Malta om den centrale Middelhavsroute. Vi var også enige om fortsat at styrke bestræbelserne på at sikre tilbage-sendelse af personer, der ikke har ret til ophold i Europa. Der var principiel opbakning til at søge enighed om en reform af det fælles europæiske asylsystem under maltetisk formandskab. Det punkt er omfattet af det danske retsforebehold, og den principielle enighed om at søge en enighed, dækker jo ikke over, at der rent faktisk er en enighed. Der er nok lidt vej igen.

Under middagen var der et oplæg fra Federica Mogherini som afsæt for en statusdrøftelse om europæisk sikkerheds- og forsvarspolitik. På det område er der også et dansk forbehold, men jeg synes ikke desto mindre, at vi har en interesse i, at dagsordenen fremmes i et europæisk perspektiv. Jeg forventer, at der i løbet af foråret bliver fremlagt initiativer om et tættere EU-NATO-samarbejde og en handlingsplan, der skal styrke den europæiske forsvarsindustri. Hovedemnet var dog Vestbalkan, og udgangspunktet for den drøftelse var, at situationen ser meget vanskeligere ud i dag en for blot nogle år siden.

Nogle af os er gamle nok til at huske et Jugoslavien, der gik i opløsning, og de frygtelige etniske konflikter, der førte til borgerkrig og folkedrab. Derfor må det også vække uro og

bekymring, når vi ser, at der er gnidninger og etniske konflikter landene imellem. Drøftelsen gik på at sikre en kollektiv bevidsthed om, at her er noget, som vi ikke har været så optaget af i en periode, men som vi nu skal interessere os for. Der var enighed om, at det er vigtigt at fastholde landenes europæiske perspektiv og støtte op om, at landene fortsat gennemfører EU-orienterede reformer. Med afsæt i den analyse var der en anmodning til udenrigsministrene om at følge op på at få styrket indsatsen på Vestbalkan, fordi vi ikke har brug for fornyet ustabilitet i eget nærområde.

Jeg vil også fremhæve, jeg benyttede topmødet til at bede Kommissionen om et svar på det dansk-svenske brev om Nord Stream 2. Det er ikke første gang jeg har gjort det, men jeg gjorde det på en måde, der gav mig en klar forventning om, at vi inden længe modtager et svar på brevet. Om det bliver et svar, der stiller sagen i et nyt lys, skal jeg ikke kunne sige noget sikkert om, men jeg føler mig rimelig tryk ved, at vi nu får en formel reaktion fra Kommissionens side.

EU-27-topmødet

Statsministeren: Fredag var der et uformelt topmøde mellem de 27 lande med henblik på at forberede Rommødet. Drøftelsen fokuserede på de elementer til Romerklæringen, som forud for topmødet i sidste uge blev oversendt i fortrolighed til udvalget. Der er også i fortrolighed nu oversendt et nyt udkast, som samler op på den debat, vi havde, og som – uden at gå i detaljer grundet fortroligheden – i min optik klart er et bedre papir. På selve mødet var der enighed om, at tekstens elementer som udgangspunkt var fornuftige, og jeg vil særlig fremhæve tre punkter.

For det første var der flere, der understregede, at EU skal fokusere på at finde løsninger på de væsentlige udfordringer, som medlemsstaterne ikke kan klare selv, altså at holde fokus på det, som vi også var enige om i Bratislava efter Brexit: migration, sikkerhed, vækst og også på det, der har været gennemgående for den nye kommissionen, nemlig at være stor på de store ting og små på de små.

For det andet pegede mange, inklusive jeg selv, på, at afsnittet om styrkelse af den sociale dimension ikke må kunne tolkes, som om vi lægger op til en ændret kompetencefordeling mellem medlemsstaterne og EU. Vi lægger selvfølgelig vægt på et socialt ansvarligt Europa, men det er vigtigt at slå fast, at vi skal respektere de enkelte medlemslandes sociale modeller og den rolle, som arbejdsmarkedets parter spiller. Ingen kan være uenige i, at vi også skal fremme vækst og velstand for at nå nogle sociale mål om en større grad af inklusion og om at få de unge med. Landene har dog meget forskellige velfærdsmodeller. Vi kan godt lide vores egen, og derfor skal der være respekt for subsidiaritetsprincipper etc. Jeg kan se, at det synspunkt er bedre beskrevet i de papirer, der nu foreligger, men som dog ikke er færdigbearbejdede.

For det tredje var der bred enighed om, at muligheden for et EU i flere hastigheder ikke handler om at skabe nye geografiske opdelinger i EU-samarbejdet, og at det må være

åbent for alle. Vi havde i øvrigt også en god drøftelse om det med at være realistiske i diskussionen, for det er allerede sådan i dag, at samarbejdet har en fleksibilitet indbygget i sig inden for traktaterne. Vi er fuldt medlem af Schengensamarbejdet, men ikke medlem af euroen, og andre steder i Europa forholder det sig omvendt. Med de eksisterende traktater er det muligt at gå mere i dybden med bestemte samarbejdsrelationer, og det vil det også fortsat være, men det er vigtigt, at det ikke ekskluderer nogen.

Det var tre centrale ting, og det er min forventning, at Romerklæringen tager højde for dem. Under alle omstændigheder er det vigtigt at understrege, at erklæringen holder sig på et generelt niveau: en relativt kort erklæring og en generel politisk hensigtserklæring. Vi skal drøfte de enkelte elementer i erklæringen, efterhånden som Kommissionen fremlægger sine refleksionspapirer som opfølgning på hvidbogen. Det er forventningen, at debatten om EU's fremtid vil fortsætte over de kommende måneder og i hvert fald frem til december i år. Der vil ikke være de store drøftelser i Rom, idet arbejdet bliver gjort færdigt inden topmødet, der vil være af mere ceremoniel karakter. Det ventes at omfatte en højtidelighed på Roms rådhus og en frokost hos den italienske præsident. Jeg kan også nævne, at der i forbindelse med topmødet vil blive afholdt audiens hos paven den 24. marts. Der er altså en række aktiviteter, der gør, at det ikke bliver i Rom, at der vil blive ført detaljerede substansdrøftelser – heller ikke om Romerklæringen.

Rasmus Nordqvist henviste til, at Danmark trods forbeholdet var positiv over for fælles løsninger inden for migration. Hvilke dele af forhandlingerne var regeringen med i?

Søren Søndergaard havde forud for DER-mødet udtrykt forbavselse over, at den sprængfarlige situation i Tyrkiet ikke var på dagsordenen. Havde statsministeren bragt den op? Siden hen var situationen jo eksploderet, så i hvilket regi diskuterede man EU's linje i reaktionen på udviklingen i Tyrkiet og på besøg fra diverse tyrkiske ministre? Ville man udnytte mødet i Rom til en uformel drøftelse om Tyrkiet? Den drøftelse kunne ikke nås, inden der eventuelt stod en tyrkisk minister i Danmark den kommende søndag for at tale i en moske på Nørrebro.

Søren Søndergaard sagde, at man vel med Romerklæringen og i forbindelse med EU-27-topmødet kunne forvente, at man placerer EU i forhold til Europa – ikke mindst, fordi et af de største lande i EU havde forladt skuden. Hvordan behandlede man så udvidelsesperspektivet? Alle EU-erklæringer af en tilsvarende type havde indeholdt et udvidelsesperspektiv, altså noget med at skabe sammenhæng mellem Den Europæiske Union og virkeligheden. Hvordan blev forestillingen om, at alle europæiske lande skal være med i fællesskabet, udfoldet? Eller diskuterede man, hvordan man samarbejder med de lande, som ikke vil blive en del af EU, men af et andet Europa?

Han ville dertil gerne vide, om traktatens fleksibilitet kom til at omfatte, at lande, der havde opdaget, at euroen ikke passede til dem, kunne få lov til at forlade eurosamarbejdet.

Peter Hummelgaard Thomsen spurgte, hvordan statsministeren og hans europæiske kolleger så på situationen med Polen. Den seneste diskussion om valget af Tusk var opstået

i halen af en række konflikter mellem Polen og de øvrige medlemsstater. Nogle mente, at Polen ikke længere var i stand til at opfylde Københavnerkriterierne.

Om Balkanlandene havde statsministeren sagt, at der var enighed om at fastholde dem i et europæisk perspektiv. Hvad mente han egentlig med det? Der var en formel optagelsesproces i gang, men det var vel at stikke landene blå i øjnene, når mætheden i den eksisterende union gjorde yderligere udvidelse urealistisk? Man risikerede at skubbe landene væk ved at holde dem i strakt arm hele tiden.

Peter Hummelgaard Thomsen var enig med statsministeren i, at positive vinde blæser over den europæiske økonomi, men at der var meget store geografiske forskelle. Talte man om det på topmødet? Og forventede statsministeren en diskussion i Rom om at give lidt mere luft til, at nogle lande kunne sætte mere benzin på egen økonomi?

Statsministeren svarede Rasmus Nordqvist, at hans syn på flygtningeproblematikken og migrationspresset var det samme, som det hele tiden havde været: at man skulle have kontrol over de ydre grænser og indgå et samarbejde med afrikanske lande, så der kommer en økonomisk udvikling, der tegner et mere optimistisk billede for de unge afrikanere. Når man gav den håndsrekning til afrikanske lande, skulle man samtidig gøre det klart, at det var en noget for noget-tilgang, så afrikanske borgere, der kommer til Europa uden at have et beskyttelseskrav, skulle tilbagesendes. Statsministeren oplevede sig selv som en konstruktiv og realistisk deltager i diskussionen, og Danmark bidrog også økonomisk til sikringen af de ydre grænser. Da der halvandet år tidligere gik hul på Europa, diskuterede man, hvordan flygtninge og migranter skulle fordeles mellem EU-landene i stedet for at se på, hvordan man kunne få problemet til at blive mindre ved at kombinere grænsebeskyttelse og vækstinitiativer i de lande, der genererer migranter.

Hans svar til Søren Søndergaard var, at Tyrkiet diskuteres alle steder, og at der var god grund til bekymring. Han havde selv netop vendt sagen med sin hollandske kollega. Landene måtte hver især finde ud af, hvem man inviterer ind, men det var ikke en enkel sag. I demokratier er der forsamlings- og ytringsfrihed, og der er tradition for, at folk mødes med landsmænd, når de er på rejse, men problemet var proportionaliteten i det. Tyrkere havde gjort brug af skræmmende retorik, og af samme grund havde statsministeren foreslået sin tyrkiske kollega at udsætte et planlagt arbejdsbesøg. Det blev det.

Om udvidelsesperspektivet sagde statsministeren, at han delte Peter Hummelgaard Thomsens analyse af, at der er en mæthed i Europa på grund af borgernes opfattelse af det europæiske samarbejde – og i kølvandet på Brexit. Det stod klart, at man fremover måtte stå mere vagt om Københavnerkriterierne, og det faktum forventede statsministeren at se afspejlet i vedtagelserne fra Rom: Det er principielt er åbent samarbejde, men forudsætningen er, at værdigrundlaget efterleves fuldt ud. Det var et vigtigt signal at sende – også til Tyrkiet, der formelt set var i en optagelsesproces. Nogle lande ønskede at være en del af EU, og det kunne have en negativ indflydelse at slukke den drøm. Der skulle findes en balance. Den var forsøgt udtrykt i forhold til Vestbalkan, hvor man sagde, at der skulle opretholdes et europæisk perspektiv, og at man skulle understøtte en udvikling i landene,

der gør, at de fortsat orienterer sig den rigtige vej. Der var også muligheder i bl.a. nabo-skabsprogrammer for at understøtte finansielt og på anden vis. Samarbejdet var sådan bygget op, at det ikke forholder sig sådan, at man enten er en del af EU og samarbejder, eller man står udenfor og er ikke involveret i nogen ting overhovedet. Der var heldigvis mange relationer til lande som f.eks. dem til Schweiz og Norge, og det var vigtigt at fastholde det perspektiv i forhold til vestbalkanlandene. De var i øvrigt i forskellige kategorier, for nogle havde startet optagelsesforhandlinger, og nogle havde ikke, men uanset hvad, skulle man række hånden ud. Den opgave var givet til udenrigsministrene.

Om Polens reaktion på genvalget af Donald Tusk sagde statsministeren, at den var meget voldsom, og at man måtte håbe, at det var en emotionel engangsforeteelse. Der var udfordringer i Polen, hvoraf nogle var relevante for det danske erhvervsliv. Det talte statsministeren med sin polske kollega om, hver gang han havde lejlighed til det.

Der var ikke lagt op til en ny finanspolitik, men statsministeren mente, at man var kommet tættere på en substantiel drøftelse om, hvordan man finder balancen mellem det, man kan gøre i fællesskab, og det, man kan gøre nationalt. Han gik ind for, at man skal bruge det europæiske samarbejde til at udvikle mere social sammenhængskraft i hele Europa. Nogle lande sloges med stor ungdomsarbejdsledsløshed, men det var vigtigt at signalere, at EU ikke lige kan trylle ungdomsarbejdsledsløsheden væk i f.eks. Spanien, når sandheden var, at virkemidlerne til at gøre det i høj grad ligger i landene selv. I de kommende måneder var der brug for en meget mere nuanceret diskussion om, hvad der gemmer sig bag udtrykket en social dimension. Statsministeren var tilhænger af et Europa med en social sammenhængskraft, men ikke af en social union, som demonterer den danske arbejdsmarkedsmodel. Europa havde brug for stabilitet, og den blev bl.a. skabt, ved at landene også internt er i harmoni, og at man f.eks. ikke har en hel ungdomsgeneration, der er koblet af. Fra dansk side skulle man engagere sig i det, men uden at overtage et ansvar for noget. Han glædede sig over, at svenskerne havde taget initiativ til at sætte diskussionen på dagsordenen på højt niveau ved at arrangere et møde om den sociale dimension. Det ville han eller udenrigsministeren vende tilbage til i udvalget. For et land som Danmark med et skandinavisk velfærdssamfund, ville det være uklogt at sige, at man havde fundet frem til en unik samfundsmodel, så man ville ikke deltage i diskussionen. Man passer bedst på sit eget ved at engagere sig.

Rasmus Nordqvist var enig med statsministeren i, at man skulle begynde at diskutere, hvordan man kan tale om emnet. Ingen i Europa vil bestemme over, hvordan andre lande løser problemer, men der var et ønske om at finde ud af, hvad man kan gøre i fællesskab. Han kunne forstå, at man var der, hvor man skulle til at tage en konsensusbeslutning om håndteringen af migration. Statsministeren sagde, at til løsningen hørte også arbejdet med den langsigtede udvikling. Ville Danmark spille ind med del af løsningen, så det kommer til at fremgå af EU's budgetter, at der bliver satset på langsigtet bistand?

Zenia Stampe spurgte til stemningen og regeringslederne indstilling. Hun mente at kunne konstatere en forandring i den danske diskussion: For få år siden var den præget af stor skepsis, som kulminerede med afstemningen om retsforbeholdet og med flygtningekrisen,

men efter Brexit var den gået ind i en ny fase, og holdningen til EU havde aldrig været mere positiv. Hun syntes, at udkastet til Romerklæringen udtrykte en vilje til at reformere, og kunne også fornemme, at mange lande mødte ind med en vilje til at forny troskabsløftet. Putin, USA, Brexit og asiatiske økonomier i vækst gjorde det vigtigt at stå sammen i Europa.

Claus Kvist Hansen ville tillade sig at sige noget om, hvad der *ikke* stod i det fortrolige udkast til Romerklæringen. Det var ikke en manual, der i detaljer forklarer, hvordan man kunne stoppe migrationspresset. Hvor højt på dagsordenen lå migrationsspørgsmålet egentlig i det øvrige Europa? Udenrigsministeren havde i den forgangne uge sagt, at migrationssituationen ikke længere var et problem, mens statsministeren var ret fast i sin retorik om problematikken i det. Det lod til, at resultaterne af indsatsen for at stoppe migration var udeblevet igennem det seneste halvandet år.

Claus Kvist Hansen spurgte i øvrigt, om statsministeren vidste noget om det besøg af en tyrkisk minister, som Søren Søndergaard havde nævnt.

Søren Søndergaard svarede Claus Kvist Hansen, at det ville tiden vise. Det glædede ham, at man på uofficielt plan diskuterede Tyrkiet, men i betragtning af hvor mange milliarder euro EU proppede i landet hver år, var det måske på sin plads med en mere formel drøftelse om Tyrkiet. Der var brug for en afklaring. Hvis Romerklæringen for første gang i 60 år ikke indeholdt et udvidelsesperspektiv, ville statsministeren så arbejde for at give de lande, der ikke er med i EU, men som er europæiske, et andet perspektiv end bare at være satellit omkring EU? Statsministeren havde jo ret i, at EU har kontakt med en masse europæiske lande, der ikke er en del af EU, men det udgør jo ikke et europæisk samarbejde. Hvis udvidelsesperspektivet om, at EU skal være hele Europa var faldet til jorden, måtte man finde noget andet frem i stedet. Ellers frygtede han, at spændingerne i de lande, der havde haft udsigt til et medlemskab, men nu kunne se, at det ikke kom til at ske, ville vokse radikalt.

Statsministeren svarede Rasmus Nordqvist, at der var etableret en europæisk-afrikansk trustfond, og at man samarbejdede med fem afrikanske lande om et forpligtende samarbejde, der understøtter udviklingen og forpligtelsen til at hjemtage egne borgere. Over for Claus Kvist Hansen bekræftede han, at Romerklæringen ikke ville være en manual, men snarere en deklaration, som gør status over det 60 år lange samarbejde. Det ville selvfølgelig tage EU's væsentligste udfordringer og løsningsforslag op. Man befandt sig i en tid, hvor den afrikanske befolkning blev større og større og skabte et potentielt større pres på Europas grænser, samtidig med at der fortsat var uro i nærområderne. Det udgjorde en kæmpestor udfordring, og det anså man det også for at være i andre lande. EU-landene tog faktisk problemet endnu mere alvorligt nu, end de gjorde et år tidligere, hvor det var kæmpe stort, men blev taget mindre alvorligt. Det skyldtes, at der er kommet en ny realisme ind. Da flygtninge- og migrationsstrømmen startede, var mange positive og mente, at den kunne bidrage til arbejdsmarkedet etc., og at det bare var et spørgsmål om at tage stilling til, hvordan man fordelte det positive influx af mennesker. Danmark havde hele tiden haft den holdning, at man ikke kan have en åben bagdør ind til Europa. Der var dog brug for

udenlandsk arbejdskraft, og man skulle passe på ikke at havne der, hvor man kommer til helt at lukke af for udenlandsk arbejdskraft. Statsministeren kendte ikke til, at udenrigsministeren skulle have sagt, at migration ikke var noget problem, og han kunne heller ikke nikke genkendende til, at der ikke var fremskidt i at bremse migrationen. I februar 2017 var der det laveste antal asylansøgere siden sommeren 2009. Resultatet var bl.a. skabt nationalt med et antal stramninger, men også ved, at den danske linje havde vundet genklang i Europa, så vestbalkanruten var under kontrol. Resultaterne måtte gerne blive bedre og gerne få en karakter af at være vedvarende, men de var ikke udeblevet.

Til Zenia Stampe sagde han, at EU ikke havde haft så ringe et 60-årigt liv, som nogen forsøgte at gøre det til. I forbindelse med finanskrisen var det f.eks. lykkedes at holde hånden under den finansielle sektor og komme igennem den uden alt for voldsomme sociale omkostninger. Krisen havde udmøntet sig i mere håndfaste regler, der gjorde, at man var bedre klædt på, hvis der skulle komme en ny krise. Udlændinge- og migrationspresset var et andet billede på det. Der var et lavere asylansøgningsantal, end man ville have haft, hvis der ikke var truffet EU-beslutninger. Når regeringslederne ellers havde tid til at se lidt ud over, det der sker lige nu og her, var der en fælles erkendelse af, at der ikke er noget alternativ til EU-samarbejdet, selv om det er besværligt. Danmark vil f.eks. med rette gerne være en suveræn nationalstat, men har samtidig en forventning om, at EU-samarbejdet skal løse en masse problemer og i fuld respekt for det danske særkende. Samme indstilling møder de andre EU-lande også ind med, så ting tager tid, for det er ikke nogen effektiv beslutningsmekanisme. Trods kompleksiteten leverer det europæiske samarbejde. Det indre marked er ret velfungerende, og uden det havde man haft et fattigere Danmark. Helt grundlæggende oplevede statsministeren en gruppe regeringsledere, der følte sig historisk forpligtede til ikke at kaste barnet ud med badevandet. Til den erkendelse hørte også, at man var nødt til at tage befolkningernes kritik alvorligt og arbejde mere med f.eks. sikkerhed, migration, beskæftigelse og vækst.

Til Søren Søndergaard sagde statsministeren, at Østrig havde bragt det op på mødet, hvordan man skulle håndtere en tyrkisk valgkamp på europæisk jord. Det mandede ud i en kort snak om Tyrkiet. Han var glad for, at Søren Søndergaard nævnte det med at proppe penge i Tyrkiet, for hvor mange sagde, at præsident Erdogan havde krammet på Europa, fordi han kunne skrue op og ned for flygtningestrømmen, var det en vigtig pointe at sige, at Tyrkiet i den grad har brug for EU. Tyrkiet var oven på en ekstrem positiv økonomisk udvikling nu gået i bakgear.

Statsministeren forventede, at man på mødet i Rom ville signalere, at EU-samarbejdet er et åbent samarbejde, men at det også ville blive understreget, at det er med lande, der fuldt ud lever op til de værdier, som samarbejdet bygger på. Det ville også være klogt i forhold til lande, som allerede var ombord, men med visse udfordringer.

Rasmus Nordqvist henviste til statsministerens udtalelse om, at man inden for det nuværende formandskab havde tænkt sig at nå frem til en konsensus. Den indeholdt bl.a. planer for de ydre grænser og tilbagesendelser, men hvilke andre strenge var der at spille på? Man havde lavet en aftale med Mali om grænsebevogtning, som også var fornuftig, men

hvad med det langsigtede udviklingselement? Han opfordrede statsministeren til at gøre det klart i forhandlingerne, at EU var nødt til at bidrage mere til den langsigtede udviklingshjælp, hvis man ville gøre noget reelt ved migrationsudfordringen. Man var nødt til at se på, hvordan man kan udvikle landene, f.eks. ved hjælp af SDG'erne og partnerskaber.

Claus Kvist Hansen syntes ikke, at statsministerens udsagn harmonerede med de tal, som Eurostat havde offentliggjort: Antallet af asylansøgere for 2016 var stort set det samme som for 2015, der var et fald på bare 4 pct. Det virkede ikke, som om indsatsen for at få lukket hullet i Europa var stor. Hvad mente statsministeren om det?

Statsministeren mente at kunne føre sandhedsbevis for, at der var opnået resultater. I februar 2016 var der det laveste antal asylansøgere i Danmark siden sommeren 2009. Det var da et fremskridt. Man havde knoklet for at lukke hullet, og det havde man gjort med en kombination af nationale initiativer og en EU-indsats. De nationale initiativer havde været effektive i at begrænse antallet af asylansøgere og i at sørge for, at det ikke blev for byrdefuldt at modtage dem, der kom. Den europæiske indsats, som bl.a. var at lukke ned for vestbalkanruten, der var hovedruten til Danmark og Skandinavien. Nedlukningen af ruten skete på basis af en kombineret indsats fra nogle lande, der havde samme synspunkt som Danmark, og som tog nogle nationale initiativer, men også på at Europa samarbejdede om at stoppe tilstrømningen via Grækenland. Samtidig var det korrekt at sige, at problemerne ikke var løst, og at udvandringen fra Afrika fortsat udgjorde en kæmpe udfordring. Man satsede på et tættere samarbejde med f.eks. Libyen, så landets kapacitet til at patruljere eget farvand skærpes. Konklusionen måtte være, at man ikke skulle negligere, at der var problemer, men statsministeren tillod sig alligevel at glæde sig over de resultater, der trods alt var opnået. Fra dansk side forventede man at være 3,5 mia. kr. på den gode side i forhold til den prognose, der var stillet 1 år tidligere.

Statsministeren var enig med Rasmus Nordqvist i udviklingsperspektivet og så de compacts om partnerskaber, der var lanceret, som et forsøg på også at inspirere til god regeringsførelse, rammevilkår for erhvervslivet etc. Han kunne også sagtens se FN's nye udviklingsmål i den kontekst. Det krævede selvfølgelig finansiering, og den var til stede via EU. Der var i særlig grad behov for, at flere lande ligesom Danmark lever op til FN-målsætningen om at give 0,7 pct. af BNI til udviklingsbistand. Det skulle man blive ved med at presse på for. Til uddybelse sagde han, at der var enighed om at have et sigte om at nå til konsensus på migrationsområdet, men at det ikke var det samme, som at det ville lykkes. Der var enorme interessekonflikter, og Danmark var med sit forbehold i nogen grad sat i en tilskuers rolle. Han forventede, at emnet ville være på dagsordenen for det formelle møde i juni, og han ville komme i udvalget i god tid inden, så man kunne diskutere det.

Claus Kvist Hansen var klar over, at der var sket et pænt fald i tilgangen af asylansøgere til Danmark, men når man så på Europa som helhed, havde der kun været en fremgang på 4 pct. Det var ikke tilfredsstillende.

Statsministeren mente, at der var en del efterregistreringer og andet i det og understregede, at det var et komplekst emne. Der var ikke dansk appetit på at afskaffe retsforbeholdet, så man kunne komme til at sidde med ved mødebordet og få en egentlig beslutningskraft i forhold til, hvordan EU løser problemerne. Det var en sløjfe tilbage til svaret til Zenia Stampe om, at der på den ene side er forventninger til, at EU skal løse problemerne, men på den anden side et forbehold mod selv at deltage i samarbejdet. Det var et dilemma.

Punkt 2. Rådsmøde nr. 3527 (økonomi og finans) den 21. marts 2017

1. Forslag om reducerede momsats for bøger, aviser og tidsskrifter

– *Orienterende debat*

KOM (2016) 0758

Rådsmøde 3527 – bilag 1 (samlenotat side 2)

EUU alm. del (15) – bilag 760 (udvalgsmødereferat side 948, senest behandlet i EUU 20/5-16)

Finansministeren: De gældende momsregler betyder, at elektroniske bøger, aviser og tidsskrifter skal pålægges et lands standardmoms, mens trykte bøger, aviser og tidsskrifter kan pålægges nedsat moms (ned til 5 pct.). Nogle lande må desuden pålægge trykte bøger, aviser eller tidsskrifter en stærkt nedsat moms (under 5 pct.) eller nulmoms (Danmark har nulmoms på trykte aviser).

Forslaget giver alle lande samme mulighed for frit at fastsætte nedsat momssats eller nulmoms på både trykte og elektroniske bøger, aviser og tidsskrifter. Et formål er, at man kan have samme momssats på f.eks. trykte og elektroniske bøger.

EU-Domstolen har lige afsagt dom om momsmæssig forskelsbehandling af elektroniske og trykte bøger, som muligvis kan betyde, at man fremover ikke må forskelsbehandle trykte og elektroniske udgaver af samme medie. Dommens betydning for direktivforslaget kendes endnu ikke. Udvalget vil blive orienteret herom, når det er blevet nærmere belyst. Regeringen finder det vigtigt, at vi kan fastholde de nuværende momssatser på elektroniske og trykte udgaver af bøger, aviser og tidsskrifter.

Der ventes støtte til at arbejde videre med forslaget med henblik på endelig stillingtagen senere. Fra dansk side arbejdes som hovedregel ud fra en mangeårige indsats for, at der ikke bør skabes nye muligheder for nedsatte momssatser eller nulmoms, der giver konkurrenceforvridning, gør momssystemet mere kompliceret og giver indtægtstab. Men regeringen er åben over for dette forslag, hvor alle lande får samme mulighed for frit at fastsætte moms på disse medier.

Kommissionen har parallelt fremsat forslag om moderniserede momsregler for e-handel, som vil mindske konkurrenceforvridning som følge af nedsatte momssatser i andre lande. Regeringen så gerne disse forslag vedtaget samtidigt.

Rasmus Nordqvist mente, at det var fornuftigt at bruge momsen til at styrke dele af forbruget. Via skatter og afgifter kan man rykke ved folks adfærd som forbrugere. Det gav sig selv, at en ligestilling mellem trykte og digitale medier var helt afgørende.

Finansministeren havde ikke fantasi til at forestille sig, hvordan man skulle erstatte de meget store skatteindtægter, man ville miste ved at nedsætte momsen. I Danmark havde man valgt at pålægge de varer, som man ønsker mindre af såsom som cigaretter, spiritus

etc., en afgift. Det var fortsat regeringens politik. Han var enig i, at det ville være godt at få rettet op på forskellen på, hvordan man moms- og afgiftsmæssigt behandler trykte bøger og aviser i forhold til de elektroniske versioner.

Zenia Stampe påpegede, at det løbende blev foreslået, at netmedier også skulle fritages for moms. Ville det kunne lade sig gøre ifølge reformen?

Finansministeren mente ikke, at det var tilfældet. Hvis han tog fejl, ville han sørge for at få givet besked hurtigst muligt.

2. Forslag om omvendt betalingspligt for moms

– *Orienterende debat*

KOM (2016) 0811

Rådsmøde 3527 – bilag 1 (sammenfatning side 9)

EUU alm. del (16) – bilag 436 (udvalgsmødereferat side 591,
senest behandlet i EEU 20/1-17)

Finansministeren: Vi skal også gøre status over forslaget om generel omvendt betalingspligt for moms, som vi senest talte om her i udvalget før Økofin den 27. januar. Generel omvendt betalingspligt vil afvige fra normale momsregler. Det betyder, at afregningspligten for moms flyttes fra den sælgende virksomhed, f.eks. en grossist, til den købende virksomhed, dvs. f.eks. en detailforretning, der sælger videre til en privat kunde.

Forslaget indebærer konkret, at EU-lande med relativt store problemer med momssvig midlertidigt (indtil 2022) kan få lov at indføre generel omvendt betalingspligt for leverancer over 10.000 euro mellem virksomheder. Der vil følge rapporteringskrav til landene om virkningerne, så tilladelser kan trækkes tilbage, hvis f.eks. momssvigen flytter til andre lande.

Landene har delte meninger om, hvor effektiv omvendt betalingspligt er mod svig. Der er også kritik af de mulige administrative byrder for virksomhederne. De nærmere betingelser for at få tilladelse og rapporteringskrav drøftes fortsat. Der ventes først en endelig stillingtagen senere.

Fra dansk side er vi optaget af både at minimere svig og de administrative byrder. Skatteministeren har netop lanceret en 17-punktsplan på momsområdet, som skal bidrage til at forebygge svindel gennem styrket og målrettet kontrol.

Vi kan acceptere, at lande med særlige svigudfordringer i en begrænset periode kan prøve dette redskab mod svindel. Det er dog meget vigtigt, at der tages hensyn til virkningerne på det indre marked og andre lande. Tilladelser til at indføre generel omvendt betalingspligt skal kunne trækkes tilbage, hvis det viser sig at gå ud over andre lande.

3. Europæisk semester: landerapporter og reformimplementering

– *Generel drøftelse*

KOM (2017) 0090

Rådsmøde 3527 – bilag 1 (sammenfatning side 20)

Finansministeren: På Økofin skal vi drøfte EU-landenes reformindsats i lyset af EU's landerapporter og landenes opfølgning på EU's anbefalinger fra 2016. Formandskabet lægger også op til særskilt fokus på forbedring af erhvervsklimaet. Tre udvalgte lande vil præsentere reformerfaringer på området (Italien, Tjekkiet, Slovenien).

Det er en klar dansk prioritet, at vi i Økofin følger op på landenes implementering af EU's anbefalinger. Det giver os mulighed for at holde hinanden til ilden med hensyn til reformer (gennem peer pressure) og at udveksle gode ideer og erfaringer. Nationale reformer er det bedste og mest direkte middel til at styrke de europæiske økonomier, og EU-samarbejdet på dette område giver merværdi, fordi vi kan lære af hinanden.

EU's landerapporter viser, at landene har gjort nogle fremskridt med at gennemføre reformer, herunder reformer af den finansielle sektor og arbejdsmarkedene. Nogle lande har således fortsat oprydningen i den finansielle sektor, herunder via tiltag til at nedbringe den høje andel af misligholdte lån. Det er vigtigt for at få kreditgivningen til sunde virksomheder i gang igen. Flere lande har forbedret den aktive arbejdsmarkedspolitik og øget incitamenterne til at arbejde. Det er bl.a. Spanien, Italien og Finland.

Rapporterne peger dog også på manglende fremskridt, særlig inden for reformer, der styrker produktiviteten, herunder tiltag til øget konkurrence på produkt- og servicemarkederne. Det er vigtigt for vækst, og drøftelsens særlige fokus på erhvervsklimaet skal bidrage til at komme videre med denne dagsorden.

Jeg deler generelt Kommissionens vurdering af, at der er behov for at styrke reformindsatsen i EU. Reformindsatsen må ikke gå i stå, bare fordi realøkonomien har fået det bedre. Man skal samtidig huske, at mange anbefalinger tager tid at gennemføre og kræver et langt sejt træk over flere år.

Der er nogle, der hellere vil lempe finanspolitikken. Men det er ingen vidundermedicin, og man risikerer at få alvorlige bivirkninger. EU-landenes problemer er primært strukturelle og kræver derfor strukturelle tiltag. Det er vejen til at sikre et holdbart opsving med mere varig vækst og til at væbne os mod nye kriser. Det gælder også herhjemme. Vi er f.eks. ikke europamestre i reformer, der styrker produktiviteten. Landerapporten for Danmark peger rigtigt på, at vi fortsat har behov for at øge konkurrencen i servicesektoren for at styrke produktiviteten.

Rapporten peger også på behovet for at styrke beskæftigelsen blandt personer på kanten af arbejdsmarkedet. Kommissionen ser endvidere en risiko for mangel på kvalificeret arbejdskraft og understreger vigtigheden af, at arbejdsudbuddet er holdbart på længere sigt.

Kommissionen peger således på flere af de udfordringer, som regeringen også har fokus på. Flere skal bidrage på arbejdsmarkedet, og vi skal sikre, at virksomhederne har den fornødne adgang til kvalificeret arbejdskraft, så mangel på arbejdskraft ikke bremser opsvinget. Vores egen vurdering er jo også, at det aktuelle opsving var gået i stå for længe siden, hvis ikke vi tidligere havde taget skridt til at få flere ind på arbejdsmarkedet.

Det er samtidig centralt at skabe gode rammevilkår for virksomhederne, der kan øge produktivitet og investeringer.

Ved samrådet om det nationale reformprogram den 5. april vil jeg sammen med økonomi- og indenrigsministeren sige mere om reformarbejdet herhjemme og i EU.

4. Opfølgning på G20-finansministermøde i Baden-Baden

– *Generel drøftelse*

Rådsmøde 3527 – bilag 1 (samlenotat side 29)

Finansministeren: På Økofin-mødet forventes en afrapportering fra G20-mødet, som finder sted i dag og i morgen. Jeg nævnte også mødet for udvalget før Økofin den 21. februar. EU repræsenteres af formandskabet (Maltas finansminister) og Kommissionen (de økonomiske kommissærer). G20-mødet i Baden-Baden er den første reelle mulighed for at stifte nærmere bekendtskab med den nye amerikanske administration, som vil deltage med finansminister Steven Mnuchin.

Fra europæisk side bør G20-mødet bruges til at fremme den nye amerikanske administrations forståelse for vigtigheden af åbenhed, frihandel og forpligtende internationalt samarbejde. Det er afgørende for at sikre holdbar økonomisk vækst og stabilitet – både i USA og globalt.

Jeg kan i øvrigt fortælle, at G20 også vil være et tema på det nordiske finansministermøde i Oslo den 24. marts. Norge er inviteret med som G20-gæst i 2017 og har tilbudt at inddrage de andre nordiske lande i sine forberedelser. Det er jeg glad for. Norden har meget at byde ind med i disse dage, hvor alle efterspørger, hvordan man kan blive bedre til at kombinere åbenhed med bred økonomisk fremgang for alle.

Rasmus Nordqvist spurgte, om man havde en skattedagsorden i G20 eller ville flytte den dertil fra OECD, fordi det var lettere. Man kunne være bekymret, når et område rykkede til G20, for så er det kun få landes stemmer, der bliver hørt i diskussionerne.

Finansministeren så helst, at diverse emner blev diskuteret i fora, hvor også Danmark deltager. Ud fra et økonomisk synspunkt var der dog stadig et stykke vej til, at Danmark kunne blive en del af G20. Når der blev drøftet skattespørgsmål i G20-kredsen, skulle det ses som en opbakning til indsatsen for at få nedbragt skatteunddragelse og antallet af skattelylande, som foregår bl.a. finder sted i OECD. Han anså det for positivt, at også G20-landene tog den drøftelse op og diskuterede god skattepraksis.

Rasmus Nordqvist var med på, at det var fornuftigt også at tage skattedebatten op i G20, men ministeren var selv inde på, at han foretrak et regi, som også Danmark er en del af. Ville ministeren arbejde for at inkludere de udviklingslande, der ikke er med i OECD, altså udviklingslande, der står uden for diverse samarbejder? Når det handlede om vigtige dagsordener som skatteunddragelse og skattely, var det vigtigt at få inkluderet så mange lande som muligt i diskussionen.

Udenrigsministeren svarede, at han havde handlet på netop det i sin tidligere egenskab som udenrigsminister. I december 2015 gav Danmark et økonomisk bidrag i millionklassen til at styrke udviklingslandenes mulighed for at kunne følge med i og påvirke diskussionen om skatteunddragelse og bekæmpelse af skattelylande i gennem OECD.

5. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

6. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Mødet sluttede kl. 13.10